

AKSEL HANSEN, vinnulívsmaður:

Skoytti ikki um riddara-krossin

»Eg frásigi mær 'heiðurin' at vera riddari av Dannebrog og viðleggi ordanin, var viðmerkingin frá Akseli Hansen, sum herfyri gav ríkisumboðsmanninum riddarakrossin aftur

síða 3

SKATTATØLINI ERU RÆÐANDI:

Lægri løntu knokkroytt

Skattatrystið í Føroyum er nogv størri enn í Danmark, og lutfalsliga bera tær lægru inntøknar tyngstu byrðarnar. »Politiski málsetningur okkara í samband við næstu figgjarlóg má vera at seta skattin niður,« sigur Jóannes Eidesgaard, figgjarmálaráðharri síða 8 & 9

Landsliðs-áskoðarar fáa ferðaseðlar fyri hálvan prís

Strandferðslan hevur tilbøðsdag Kristi Himmalferðardag, tá San Marino-dysturin er, og tá kunnu fólk ferðast fyri hálvan prís við bussum og ferjum

B68 og HB fult stígtal higartil

Lesið ítróttin á síðunum 11, 12, 13, 14, 15 & 16

TÝÐANDI STIG VIÐARI Í OLJULEITINGINI VIÐ FØROYAR:

Fara nú at lurta eftir havbotninum

Í hesi vikuni fer oljusamtakið »The Atlantic Margin Group« at seta seismiska útgerð á havbotnin við Føroyar

Lesið á síðu 5

Eitt stig víðari í oljuleitingini

Oddagrein

HESAR seinastu dagarar hevir verið nógv virksemi á oljufyrstingini á Debesartrøð. Um sama mundið, sum øil oljufyrstingin er við at flyta inn í gamla landsbókasavnsbygningin hava umbod fyrri fleiri oljufeløg verið á fundi við fyrsting og ráðleggingarnevnd. Eisini sjálv oljuraðleggingarnevndin hevir havt fund hesar dagarar.

HETTA nógva virksemið kemur í kjalarvørnum á tulkningini av tí seismiska tilfannum. Enn er ov tidliga at siga nakað, antin olja er í undirgrundini ella ikki, tað fæst ikki at vita, fyrr enn tú hevir borað, men oljufeløgini royna so hvørt í sær at fylgja við og taka stig, sum tey halda tæna víðari kanningunum.

EITT av hesum stigum er at gera eitt nýtt og meira framkomið slag av seismiskum kanningum á sjálvum havbotninum. Við at seta út gerd upp nar er nógv betur møguleiki at "siggja" gjøgnum lögini. Tað er samtakið The Atlantic Margin Group við Statoil, Mobil og Enterprise, sum stendur fyrri hesi kanningini. Íð visindafólk frá lærða háskúlanum í Bergen gera umbod á rannsóknarskipinum Hákon Mosby. Við at gera hesar kanningar fáa vit upplýsingar um lögini millum botnin á basaltinum og so sjálvt grundfjallið.

TAD er newan av nógv sagt, at vit eru farin inn í eina heilt nýggja fasu av oljuleitingini við Føroyar við hesi kanning. Hoast oljufeløgini sum heild vilja biða við at fara undir kostnaðarmiklar kanningar til tað er greitt, hvussu lógarkarmurin fer at siggja út á tí føroyska økinum, so meta í hvussu er hesi feløgini, at tað er rætt longu nú at brúka nógvar milliðir til at fáa eitt betri innlit í undirgrundina.

TAD sær ikki mætari út, enn at virksemið í sambandi við oljuleitingina við Føroyar so smátt er farið at festa seg og breiða seg í samfelagnum. Oljufólk og feløg leggja longu pening eftir seg í føroyska samfelagnum, á gistingarhúsum, skipasmíðjum, heilsølum osfr. so vit við rættum longu nú kunnu siga, at oljuvinnan er komin til Føroya.

EIN av stjórunum í amerikanska felagnum Amerada Hess segði við Sosíalalin leygardagin, at líka mikið um olja verður funnin við Føroyar ella ikki, so fer eitt ávist virksemi at vera í landinum komandi nógva árin, og hetta virksemið fer at skapa vøkstur. Hvat vit enn halda um eina komandi oljuvinnu, so kemst ikki undan, at hon kann vera tað, sum skal til fyrri at fáa hetta samfelagið burtur úr aftur teirri vandamiklu dvalastøðu, sum tað er komið í. Hendir ikki okkurt alternativt skjótt, so kann tað henda, at dvalin verður at vara so leingi, at tá vit rakna við aftur, er einki samfelag longur. Tað er tí rætt at troyta allar møguleikar

sjónarmið

Fiskaloysi ella skilaloysi?

Tað hevur verið lutur feroyinga síðani landnám at buleikast undir skiftandi kortingum.

Baldrot vesturæt á heysti og vetri og síðani hin kaldi landnyrdingur um vandi, sum spaldandi víldi skýlda útsýningin um nakað. Misjovn ar á landi og sjogvi. Seyðafelli, um landnyrdingur bleiv ov traur á vtri og nógvar kavi legðst, so seyðamaður og bondi ikki sluppu til seyðin at geva, ella í ringasta fyrri at bera hann til hús.

Afturat hesum komu so tey ringu fiskiárin, sum elvdu til, at næstan ikki var livandi her á klettunum, ja, so vanaligt til tíðir, at fólk legu deyð í fjøruni við tarabláði í munni.

Ta ið seyðafellini voru, kundu okkara fortredar altíð siga, hvat ið hendi Storkavi, skalvalop, bra-sott og annað, sum gjørdi, at skipanin fall munandi.

Óðrvisi var, ta tey vanaligu fiskiárin komu. Ta stóðu menn spyrjandi um, hvat hendi, tí ikki var tað, tí teir høvdu trároynt. Teir høvdu bert ongul og stein, so nógv inn, teir fóru til lands, var mest til matna fiska teimum 3-5.000 fólki, sum her buleikast. So ta tórast íkki høgt TAC (MLV).

Livið skuldi livast víðari. Teir høvdu høyr frá fortredrum sínum, at soleiðis hevði eisini verið áður, so tað mundi fara at batna aftur. So menn uggaðu vit og børn við, at næsta var vedur betri. Ta verður seyðurin betur fyrri, og kanska fara vit at fáa nógvan fisk.

Soleiðis helt livið á fram á hesum korgu klettum. «Byrður og andrøður skifta um hús».

Tey goðu árin komu aftur - eisini á sjónum. Menn royndu at fáa so nógva av fiski sum mögulegt og takka Guði fyrri long við at syngja til og frá landi, uttan at hugsa um votur og ICES. Heldur munnu teir hava hugað sum skaldið Mikkjal á Ryggi. «Fiskurin bitur, nú nýtast taskar hendur».

Okkara dagar

Flyta vit so hðina fram til okkara dagar - 1995. Nú er óðrvisi. Nú verður ikki góðkið, at natúran er skiftandi og gevur vána fiskiátt og góð fiskiátt. Nei, nu hevur menniskjan sett sær fyrri, at nú skulu

vit ráða sjálv yrvi tí, sum í havinum svimur á sama hátt, sum ein læst við seyða, grisa- ella neytahald. Burtur við øllum natúrubroytingum í havinum. «Nú fara vit at byggja fiskastovnar». Lærdir menn hava nu tunnið fram til, at nu ber teimum til at «byggja» fiskastovnar. Nú fiskar man heldur ikki longur men nu eitur tað at taka av hesum «bygda» stovnunum. Ein tekur so og so nógva av fiski úr stovnunum, og eftir svimur so eitt ávist tal av fiski til næsta ar. Við øðrum orðum eitt slag av seyðahaldi. Men hvat hendir? Ju, longu fyrsta árið eftir, at hesin byggihattur er settur í gildi, er skipanin á grunnum blivu nógva hægri, enn byggimeistararnir høvdu væntað, bæði av toski og hysu.

Gloymið ikki sterktin

Hvør er nu órsøkin til, at hesin byggihattur er skeivur? Ju, vera einföld orsök. Fiskur hevur nakað, sum fiskimenn kalla fyrri stert. Sum veggilding til tann, sum tvasti, so er sterturin tað, ein bregdar um, ta fiskur verður greipaður. Henda sama stert brukar fiskurin eisini at svimja við, og hann kann svimja langa leidd at leita sær eftir føði ella gvinvarokki. Hann spyr ikki um loyvi og sigur ikki frá, hvagar hann fer. Hvussu langt fiskurin kann svimja, kann eg her nevna dømi um. Eg havi verið við til at merkja laks á Fugloyar banka, sum er tingin aftur í Nordureystur-Sibiru, Skotlandi, Gronlandi og Islandi. Eisini havi eg verið við til at

aldurskanna upsa, sum er merktur á Kallsøyargalvi og á Halmum í Hestoy og sum er fiskaður aftur á Halanum á Nordureystur-Islandi í Barentshavinum og í Nordsjónum. Eisini kann visast á, at sokallaður botnfiskur, hysa, til tíðir kann halda seg langt frá botni og ferðast víða. Eg havi verið við til at gera royndir eftir hesum við fólitinu og fingir rættliga væl. Somuleiðis havi eg verið við til at fáa hysu á laksalínu norðan fyri millum Føroyar og Jan Mayen, og sum kunnugt stendur laksalína beint undir vatnskorpinu.

Stovnabroytingar

At fara at víðera gongdina hjá fiskastovnunum sum heild við Føroyar og broytingar igjøgnum árin er ikki rum til í hesi grein, so tað ma biða til eina ávru ferð. Tú bert ein litil hugleiðing. Tá ið stórar broytingar fara fram í fiskiskapinum við Gronland og í Barentshavinum, eru gjarna góð fiskiátt við Føroyar, soleiðis at skilja, at í millumbilinum millum vøkstur og minka á nevndu økjum eru góð fiskiátt við okkara stovnar. So kunnu menn annars gera av, um fiskur ferðast, og hvønn veg hann ferðast í lotini.

Russiskir granskarar eru annars við at koma til ta niðurstøðu, at tað er sami toskastovnur, sum buleikast við Island, Gronland og í Barentshavinum. Félissar við Gronland og Island eru góð fiskiátt í Barentshavinum og motsatt. Við hesum er ikki sagt, at ikki støðufiskur eisini er á Føroyagrønninum, tí víst er tað so, men tey goðu fiskiárin er altíð sera stór íblending av fiski, sum kemur aðrastaðni frá, og tað er tað, sum hendir nu á føroyskum sjóki, tað sama sum hendi í 80 unum og er hent igjøgnum farnar tíðir. Tað er tí neyðugt at vit fiska av hesum fiski, meðan hann er her. Gera vit ikki tað, so koma vit ongantíð at fáa góð fiskiátt.

Natúrubroytingar

Tað er tí umráðandi, at menn ikki gloyma stertin, nu teir «byggja» kvotur til næsta kvotuar. Tí sterturin er halur at halda um og kann skjótt verða órsøk til, at «bygningurin» verður eitt Babels-

Eitt týðandi stig víðari í oljuleitingini við Føroyar:

Fara at lurta á havbotninum

Oljusamtakið "The Atlantic Margin Group" við Statoil, Mobil Oil og Enterprise Oil taka í hesi vikuni eitt tað mest týðandi stigið í sambandi við leiting eftir olju og gassi í føroysku undirgrundini. Tey fara at seta seismiska útgerð á havbotnin við Føroyar

nærum tey einastu feløgini í heiminum havt gjørt royndir við út fyrri Miðnøreg og vestan fyrri Hetland

Endamálið við kanningunum er at kanna lögini millum botnin á basaltinum og sjálvt grundfjallið

Við hesum upplýsingum kunnu teir so fáa holla vitan um sedimentlögini og um hesi eru ur slíkum tilfari sum tey, ið vanligu goyma olju og gass

Við hesum kanningunum vónar The Atlantic Margin Group at kunna fáa eitt nógv neyvari innlit í føroysku undirgrundina, og gongst væl, kunnu teir móti endinum á hesum ár hava onkra ábending um, hvar tað kann vera mest áhugavert at fara undir víðari kanningar og at enda at bora eftir olju

Týðandi stig á leiðini

Vidar Larsen, sum er ein av teimum royndu jarðfrøðingunum, tá tað snýr seg um jarðfrøðina í The Western

Framhald á síðu 9

Just í hesi løtu rigga vísindafólk við lærda háskulan í Bergen seg til at fara undir eina fyrri Føroyar sera spennandi og týðningarmikla rannsóknarferð. Talan er um at gera seismiskar upptøkur á sjálvum havbotninum eystan og sunnan fyrri Føroyar

Við rannsóknarskipinum Hákon Mosby fara vísindafólkini at gera sokallaðar OBS kanningar. Tað stendur fyrri ON Bottom-Seismikk, sum á

føroyskum merkir havbotnseismikkur

Hetta er eitt annað slag av seismikki enn tað, sum amerikanska felagið Western ger við Føroyar í løtuni. Meðan Western tekur imoti signalunum á sjálvari havsvirflatum, so verður sjálvt "oyrað" nú sett á havbotnin

Við sera framkomnari útgerð ber til at fáa eina nógv nægrentligari mynd av lögnum undir basaltinum enn við 2D seismikkunum hjá Western

Kanningin kostar nogvar milliónir

Talan er um at leiga norska rannsóknarskipið við vísindamönnum í goðar fyra vikur. Hesi tíðina skulu teir gera tveir tværskurdir hvør uppá 100 kilometrar

Vidar Larsen, jarðfrøðingur hjá Statoil sigur við Sosialin, at teir eru sera spentir upp á úrslitið av hesum kanningunum. Talan er um sera kostnaðar miklar kanningar, ið bæði Statoil og Mobil Oil sum

Klementsrud frá AOF í Noregi og Lill Sic Isaman og Røke Lundgren, bæði frá ABE í Svøríki

Endamálið við skeiðnum var, at upplýsingartelagskapur Verkamanna skal fáa nokur fólk, sum sjálvi eru fyrri undirvísarar

Undirvíst varð tí í pedagogikk. Tað er ikki tað sama at undirvísa vaksnum sum børnum, í undirvísing í fyrri vaksni sum í hesum sambandinum, byggir eini á lívsroyndir og at nýta vit og skil, ikki bara at egva frá sær bókliga vitan

Við eru ikki komin higar at fortelja teimum í UV, hvussu tey skulu arbeiða, og hvussu tey skulu menna felagsskapin. Tað mugu tey sjálvi gera og laga eftir føroyskum víðurskiptum. Vit

vilja bara hjálpa og geva avbjóðing, siga tey try, sum lata væl at føroysku luttakarunum, ið hava verið sera ágrýtnir og áhugaðir

Him londini hava drúgvur royndir í undirvísing fyrri vaksni. Svenski felagsskapurin er 80 ára gamal, og tann norsk 60 ár

Nevnst kann, at íslendski upplýsingartelagskapurin eisini kom á fótur við, at hinir norðurlendsku felagsskapurin sendu fólk at leggja lag á

Ein av útlendskum skeiðleiðarunum, Røke Lundgren verður í Føroyum ein mánað aftrat, og hann er til reiðar at verða spurdur til ráðs

Somu fólkini, sum nu hava verið á skeiði, skulu aftur á skúlabank í heist

Tey eru ta ikki liðugt útbúgving, men tey skulu einalendi verða tey, sum halda skeið í Føroyum

UV hevur nokur skeið á skranni aftrat í ár. 6 juni verður skeið fyrri alitsofólk og viku seinni verður eitt skeið, har kunnað verður um Arbeidsloysissskipanina, almennarforðing og fíggjarligu víðurskiptini hjá tíð arbeiðsleysum. Áttalan er ma, at lýsa, hvørjar møguleikar fólk í fíggjarligari trongsstöðu hava at gera gjaldsavtalar um húsalan

Seinni í ár verður aftur eitt skeið, og tá fer Holger Arnberg at útgereina kanningina um lívkor føroyinga fyrri nevndarlimum í fakfeløgum og iðrum

randi

Nú eru góð ráð dýr...

Hvat gera tit, um bilurin verður skaddur á bilferðini...? Jú, tit ringja til SOS international, og við hjálp av Reyða Kortinum rindar tykkara skrokktrygging óvæntaðu útreiðslurnar.

Minnst til at koma eftir kortinum, áðrenn tit fara. Kortid er ókeypiss fyrri bilar undir 3000 kg.

Góða ferð

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

TE 14590 33090 48190 56190 72190 73890

Hoga skattatrystið rótin til mangt illt

Nú skal skatturinn niður

— Hetta má vera størsti politiski málsetningur okkara í samband við næstu figgjarlógma, sigur Jóannes Eidesgaard, figgjarmálaráðharri

Jóannes Eidesgaard
landsstýrismaður í
figgjarmálum. Nú skal
lætast um skattatrystið.
Mynd: Kalmar

— Skriftin stendur tíðlig á veggnum nú. Hetta kann ikki halda fram. Væl vísu vit, at skattatrystið er stórt, og við hesum seinastu utrokningunum og sammetingunum sum føroyskir og danskir skattamyndugleikar hava gjørt hvør í sínum landið, má tað vera púra greitt, at nú skal nakað henda við skattatrystinum. Serliga á lág- og miðalinntøkurnar.

Tað sigur Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður í figgjarmálum og hann leggur aftrat, at lítið er at ivast í, at all ov hoga skattatrystið er rótin til mangt illt í Føroyum.

Jóannes Eidesgaard sigur, at nú má landsstýrið taka eina avgjörða støðu til skattatrystið. Skatturinn skal lækkast, og tað skal gerast í

samband við komandi figgjarlógina. Og tað skal vera so tað munar, tí skattatrystið skundar í stóran mun undir fólkaflytingina.

Figgjarmálaráðharri sigur, at tað ber ikki longur til bert at hugsa um javnvágin á figgjarlógini, tí hvat nyttar figgjarlógina um fólkid flýtur. Hann heldur, at skattaspurvingurin skal takast upp í næstu samráðingnum við danir. Jóannes Eidesgaard sigur, at skal skatturinn lækkast so tað munar, skal eitt trisiffrá millionatal til, og hetta kann móguliga fáast við at vit bíða við at gjalda ein stóran part av rentuni til danir. So má renturokningin heldur leggjast oman á samlaðu skuldina.

Spurdur um hann rokna við, at fólk fara at seta

kuffertid frá sær nú tey hoyra, at skatturinn skal lækkast sigur Jóannes Eidesgaard, at tað skal vera hansara vón, tí málið má nú vera at lætta um, serliga hjá lág- og miðalinntøkunum, so tað aftur verður ein meining í at arbeiða og forvinnna pengar.

— Vit eru um at koma út á ein skráplan, og sjálvur eri eg lítið sinnður til at sita sum figgjarmálaráðharri í 1996 um politiskur vilji ikki verður at lætta um skattatrystið, sigur Jóannes Eidesgaard.

tór,

Ferðir suðureftir um Skotland

Ætla tygum út at ferðast hava vit nøkur góð tilboð:

Prisdómir við fráferð úr Føroyum 02. juni:

Mallorca í eina viku kr. 3.090.- 2 vikur 3.690.-
Ibiza í eina viku kr. 2.810.- 2 vikur 3.310.-

Prisdómir við fráferð úr Føroyum 23. juni:

Mallorca í eina viku kr. 3.410.- 2 vikur 4.010.-
Ibiza í eina viku kr. 3.130.- 2 vikur 3.630.-

Prisdómir við fráferð úr Føroyum 07. juli:

Mallorca í eina viku kr. 3.610.- 2 vikur 4.210.-
Ibiza í eina viku kr. 3.330.- 2 vikur 3.830.-

Prisdómir við fráferð úr Føroyum 21. juli:

Mallorca í eina viku kr. 4.010.- 2 vikur 4.110.-
Ibiza í eina viku kr. 3.930.- 2 vikur 4.830.-

Prisdómir við fráferð úr Føroyum 11. august

Mallorca í eina viku kr. 3.910.- 2 vikur 4.810.-
Ibiza í eina viku kr. 3.830.- 2 vikur 4.530.-

Við í kostnaðinum er ferðin við Smyril (á deksplassi) til Aberdeen, og ferðin antin úr Glasgow ella Edinburgh til tey ávisu plássini sunnanfyri, har gist verður antin í íbúð ella hotel.

Eyakostnaður Ferðin millum Aberdeen og Glasgow/Edinburgh og móguliga 1 gisting í Skotlandi á heimferðini (uml. kr. 650.-) umframt trygging, ið er kr. 286.- fyri 1 viku og kr. 332.- fyri 2 vikur.

Umframt hesi prisdómir kunnu vit m.a. eisini bjóða ferðir til Turkaland, Tunis, Gran Canaria, Marokko og Grikkaland, har flogið verður úr Skotlandi.

Ringið og frættið meira
í Torshavn tlf. 14550 í Klaksvík tlf. 57566

STRANDFARASKIP LANDSINS

Framhald av síðu 5

Slope okinum, ið er ókið frá Miðnoregi til Føroya og víðari til vestan fyri Írland, sigur, at hesar kanningar hava stóran tyding fyri samtakið, ta teir skulu til at gera av, hvar og hvussu nøgvar pengar teir skulu brúka til leting á føroyska okinum.

Hann vísir to á, at teir við hesi kanning ikki kunnu siga, hvar teir skulu seta bórin í, ta tann dagurin kemur.

Sammeta vit føroyska ókið við ein fótibólsvöll, so verða gjørdir tveir tveir skurdir, annar við miðlinjuna og hin við malinjuna. Út frá hesum læst so nakað av vita um lógini vertikalt - úr neðra og upp eftir. Men just hvar ein móguligur boripallur skal bora við verandi vitan er líka so tørligt sum at skula finna eitt avist pláss at seta eitt knappanálshóvd í á sama fótibólsvølli. Við OBS kanningini fær tu bara ein tveir skurdir, men hann kann to geva nøgvar tyðandi upplýsingar, sum hava stóran tyding fyri víðari arbeiði.

Eitt stig longri

Atlantic Margin Group er við hesi kanningini tann bólkurin, sum higartil hevur brúkt mest pengar uppá oljuleitingina við Føroyar. Samtakið hevur longu keypt allan seismikkinn frá Western. Við at keypa henda seismikkinn hevur samtakið eisini loyvt til at fara undir eina slíka meira nágreiniliga kanning sum hesa í einum avmarkaðum óki við Føroyar.

Tað er kanska heldur ikki so lógid, at tað eru hesi feløgini, sum liggja fremst framvið, ta hugsað verður um ta sannroynd, at tey tilsamans standa fyri 35 blokkum vestan fyri Hettland.

Tveir føroyingar við Hákon Mosby

Tað verða ikki minni enn tveir føroyingar við Hákon Mosby, ta skipið fer undir Føroyar at gera kanningar.

Petur Nørgerð úr Lørvik hevur í eina tíð arbeiðið hjá Statoil í Danmark við at tulka seismikk frá Western.

Hann skal vera við norska rannsóknarskipinum ein part av tíðini og vera við til

at gera umrøddu kanningar. Hin føroyingurin, sum verður við skipinum, er Morten Mortensen, sum skal virka sum fiskivinnuinspektørur umborð.

Tey try oljufeløgini í The Atlantic Margin Group høvdu í gjar fund við oljuflytsiting og part av ráðleggingarnevndini. Har greiddu umboðini fyri feløgini frá gongdini higartil og teimum nýggjastu áttáttunum. Á fundinum, sum varð hildin í nýggju hølnum hjá oljuumsitingini í gjar, greiddi Petur Nørgerð frá arbeiði sínum og frá tulkningini av seismiska tilfarinum frá Western.

Í sambandi við kanningarnar hevur samtakið sent út tíðindaskriv. Har stendur m.a. "It is hoped that this survey will determine whether the particular rock types which commonly contain oil and gas are present in the area."

Viðórðum orðum Vónað verður, at henda kanningin kann gera av, antin talan er um tey serstøku grótslógini, sum vanligja innihalda olju og gass, eru tilsteðgar í okinum ella ikki. jan